

Innovatieve en Nieuwe Oplossingen voor Duurzame Inzetbaarheid

INTENSE

EVALUATIE VAN ONDERWIJSPROGRAMMA'S
LERENDE INHOUD

ARE YOU INTENSED?

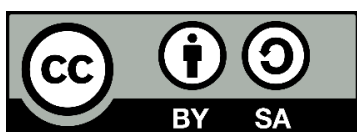

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Inhoudsopgave

1	INTRODUCTIE	2
1.1	EVALUATIE VAN ONDERWIJSPROGRAMMA'S.....	2
1.2	REDENEN OM TE EVALUEREN.....	2
1.3	EVALUATIEPLAN	3
2	BASISCONCEPTEN.....	6
2.1	CIPP-MODEL.....	6
2.2	MODEL VAN DE BIJDRAGEANALYSE	7
2.3	OESO-CRITERIA.....	10
2.4	VERANDERINGSVERWIJZING	11
3	EVALUATIE-ONTWERP	12
3.1	INTRO.....	12
3.2	OORZAKELIJKE ATTRIBUTIE	13
4	INDICATOREN.....	14
4.1	DEFINITIE VAN INDICATOR.....	14
4.2	KENMERKEN VAN DE INDICATOREN	15
4.3	SOORTEN INDICATOREN	15
5	RAPPORTEN, COMMUNICATIEPLAN EN ETHISCHE PROBLEMEN	17
5.1	VERSLAGEN.....	17
5.2	COMMUNICATIESTRATEGIEËN	18
5.3	ETHISCHE PROBLEMEN.....	18

Versie 1.0 van het consortium INTENSE - uitgiftedatum: 19-08-2019

Dit materiaal is in licentie gegeven aan het publiek onder Creative Common Attribution - ShareAlike 4.0 International Public License (Openbare Auteursrechtlicentie - ShareAlike 4.0 Internationale Publieke Licentie).

1 INTRODUCTIE

1.1 EVALUATIE VAN ONDERWIJSPROGRAMMA'S

Als we het hebben over 'programma-evaluatie', bedoelen we een maatregel die uit twee delen bestaat: de EVALUATIE- en de **ONDERWIJSPROGRAMMA'S**.

De evaluatie betekent om beoordelingen of beoordelingen te maken om op basis daarvan beslissingen te nemen. Een educatief programma kan worden beschreven als een verzameling persoonlijke, methodologische, materiële en tijdelijke middelen, voor een educatieve of competentie-doelstelling van personen in een concrete sociale realiteit.

Programma-evaluatie kan daarom worden opgevat als:

Geplande en systematische maatregelen toegepast op een gericht educatief programma. Het is de bedoeling een beoordeling te geven van de waarde van een deel of de gehele ontwikkeling, planning of impact van dit programma, en nuttige informatie te verkrijgen voor beslissingen over de effectiviteit, continuïteit of, indien nodig, aanpassing van het programma.

1.2 REDENEN OM TE EVALUEREN

Het implementeren van een programma vereist de participatie van mensen, het investeren van tijd en middelen en het beïnvloeden van onze strakke sociale omgeving.

Het uitvoeren van een programma betekent daarom een investering doen, middelen mobiliseren die gedurende de resterende tijd niet beschikbaar zijn voor andere activiteiten. Het is belangrijk om de langetermijnpact van het programma te waarborgen en de effecten te voorspellen en deze natuurlijk voortdurend te evalueren.

Een evaluatie maakt het mogelijk om de voordelen van het programma te identificeren, zowel voor personen (ob-servers, leerlingen, leraren, supporters, enz.) In de betrokken instellingen en, in het milieu, / netwerk. Het is ook een waardevol hulpmiddel om de gemaakte investeringen te rechtvaardigen.

Samenvattend kan men de volgende redenen noemen om een evaluatie uit te voeren:

- ✓ Efficiëntie van openbare middelen
- ✓ Geconfronteerd met besluitvorming
- ✓ Programma verbeteringen
- ✓ Bekijk en documenteer effecten op korte en lange termijn
- ✓ Duurzame competentieontwikkeling bij klanten en studenten
- ✓ Kansen voor aanpassing aan andere educatieve contexten
- ✓ etc.

De evaluatie identificeert aspecten die niet op het verwachte niveau werken. Hiermee kunt u ook de problemen identificeren en markeren die correct werken in het programma. Ten slotte kunnen zelfs de problemen worden geïdentificeerd die niet in het

eigenlijke programma waren opgenomen, maar ze kunnen nuttig zijn bij het verbeteren van de effectiviteit van het programma.

De evaluatie kan dus worden toegepast op:

- ✓ Identificatie van de behoeften van studenten aan het begin van het programma.
- ✓ Het laat toe om de prestaties van studenten te observeren tijdens de uitvoering van het programma.
- ✓ Laat de evaluatie toe van de doelen die de studenten hebben bereikt.

De evaluatie maakt het ook mogelijk om de investeringen die zijn gedaan in het kader van de effectiviteit te rechtvaardigen. Dit aspect is essentieel als men ervan uitgaat dat projecten en programma's met publiek geld worden gefinancierd.

Een duidelijke en transparante evaluatie, die de efficiëntie en effectiviteit van een programma bewijst, maakt het gemakkelijker om de steun van de overheid te bereiken.

1.3 EVALUATIEPLAN

Het proces van programma-evaluaties hangt in grote mate af van de kenmerken van het programma zelf en de context. Het heeft dus invloed op het gekozen evaluatiemodel, dat als referentie wordt gebruikt. Het is echter het meest waarschijnlijk in de meeste evaluatieprocedures.

- ✓ Aanpak
- ✓ Ontwerp
- ✓ Informatieverzameling
- ✓ Analyse
- ✓ Rapport

Om een evaluatie te kunnen uitvoeren, moeten eerst enkele vragen worden opgehelderd

Stel u voor dat u wordt gevraagd om een evaluatie van een programma in uw werkcontext. Er kunnen vragen zijn zoals:

- ✓ Wie moet de evaluatie uitvoeren?
- ✓ Waarom wilt u het programma beoordelen?
- ✓ Wat moet precies worden geëvalueerd (het hele programma of een deel ervan)?
- ✓ Welke randvoorwaarden zijn er?
- ✓ Kan de evaluatie onder de huidige omstandigheden worden uitgevoerd?

Andere vragen die zich in het begin kunnen voordoen, zijn:

- ✓ Welke elementen moeten worden overwogen?
- ✓ Zijn er indicatoren voor actie?
- ✓ Welke kwaliteitscriteria moeten worden gebruikt?
- ✓ Welke informatie is beschikbaar buiten de context van het programma?

Dit zijn enkele van de problemen die moeten worden opgelost voordat u met de evaluatie begint.

Realisatie van het programma

Bij het implementeren van een programma kunnen we twee situaties beschrijven. Ten eerste dat het programma zelf de evaluatie heeft gepland of omvat, en ten tweede dat dit niet het geval is.

In het eerste geval zal het mogelijk zijn een evaluatie uit te voeren op basis van de beginselen die in het eigenlijke programma zijn uiteengezet. Deze evaluatie kan worden aangevuld of verbeterd door een meer algemene aanpak, die niet in het programma is opgenomen, maar kan worden gebruikt om de beoordeling te verbeteren. In het tweede geval moet de evaluatie gebaseerd zijn op de kenmerken en de ontwikkeling van het programma, hoewel het geen daadwerkelijk onderdeel van het programma zelf is.

Stel dat er een programma wordt gestart in de directe omgeving om de snelheid van afvalrecycling te verhogen. In hetzelfde programma was er een fase over effectbeoordeling en verbetering die met het programma kan worden bereikt. In dit stadium zal het gebeuren

zal naar verwachting het recyclingpercentage met 10% verhogen na toepassing van het programma. Dit kan als mislukt worden beschouwd en zelfs als een mislukking in andere delen van de stad worden beschouwd, omdat de beschouwde buurt zijn eigen kenmerken heeft. In dit geval kan 10% echter worden beschouwd als een succes, omdat het in het beschouwde district ligt, dat onderhevig is aan sociale spanningen, dergelijke verbeteringen in de stadsontwikkeling zijn nooit bereikt.

Met een dergelijke interpretatie plaatst de beoordelaar het proces de effectiviteitscriteria in een passende context, die ook wordt beïnvloed door aspecten buiten het programma. Als deze context zich niet voordoet, kunnen vervormde en onrealistische waarden ontstaan. Daarom heeft het programma het voordeel dat de evaluatie is opgenomen in de feitelijke opstelling.

Ongeacht of het in het programma is opgenomen of niet, bij evaluaties moet altijd worden overwogen welke oplossingen worden voorgesteld en welke alternatieven worden voorgesteld. Dit geeft u de mogelijkheid om de meest effectieve manier te kiezen.

Het succes van een evaluatie

Het succes van een evaluatie hangt in grote mate af van procesplanning en organisatie. Het is van essentieel belang dat het verzamelen van informatie berucht wordt in de planning. Het evaluatieteam moet de gegevensverzamelingsdeadline (beide initialen en, indien van toepassing, later) zo snel mogelijk hebben, en ervoor zorgen dat de gegevensverzamelingsprocedure (vragenlijsten, observaties, tests, enz.) Aanwezig is en hier toe bevoegd is.

Nadat de informatie is verzameld, beschikt de evaluator over gevoelige gegevens die vertrouwelijk zijn. Zoals bij elk ander type persoonlijke informatie, worden de gegevens, het wettelijke privacybeleid en bepaalde ethische codes ook geëvalueerd door beoordelaars. Een adequaat opslagsysteem samen met de absolute garantie van vertrouwelijkheid zijn twee essentiële vereisten die de beoordelaar nodig heeft op het gebied van persoonlijke gegevens.

Onmiddellijk na ontvangst van de informatie begint de analyse. Dit gebeurt in overeenstemming met de evaluatiedoelen en de vereisten voor de evaluatie. Het type analyse en de gebruikte technische middelen zijn afhankelijk van de kenmerken van de gegevens, de kenmerken van het programma, de beschikbare middelen voor evaluatie, enzovoort.

In een programma-evaluatie kunnen de verzamelde gegevens zowel kwalitatief (tekstueel) als kwantitatief (numeriek) zijn. Het is ook mogelijk om de analyse kwalitatief (evaluatie van de informatiekwaliteit) of kwantitatief (evaluatie van de vastgestelde maatregelen) uit te voeren. Als beide opties worden gekruist, worden vier analysecategorieën genoemd:

- ✓ Kwalitatieve analyse van kwalitatieve gegevens
- ✓ Kwalitatieve analyse van kwantitatieve gegevens
- ✓ Kwantitatieve analyse van kwalitatieve gegevens
- ✓ Kwantitatieve analyse van kwantitatieve gegevens

Rapportage

Ten slotte moet het team van evaluatoren al hun werk vertalen in het juiste rapport. Afhankelijk van de wetenschappelijke behoeften van de beoordelaars of andere doelgroepen voor wie het rapport wordt geproduceerd, zal het in een of ander formaat worden geschreven. Dienovereenkomstig is een en hetzelfde rapport niet geschreven voor bijvoorbeeld de ouders van leerlingen, lerarencommissies, supervisieteams of politici van het ministerie van Onderwijs. Ondanks de verschillende manieren waarop het rapport kan worden aangenomen, evenals de verschillende expressieve stijlen, kunnen de rapporten worden gegroepeerd in een algemene structuur met een voorblad, een samenvatting, informatie over het programma dat wordt geëvalueerd, de methode van evaluatie en de behaalde resultaten. De discussie, die kan worden afgeleid uit de resultaten, eindigt met een reeks conclusies en aanbevelingen.

★ Oefening!

Vertel het je ouders (of je partner). Stel je voor hoe je wordt gevraagd wat je in deze klas doet. En toch heb je het idee om hen te vertellen over een programma-evaluatie, toch? Als je dat doet, zal hij / zij naar je staren en vragen, leg alsjeblieft meer precies uit wat een evaluatie is.

Probeer uit te leggen dat hij / zij nog nooit van evaluaties heeft gehoord en er geen verband mee heeft. Schrijf de uitleg op.

2 BASISCONCEPTEN

Veel concepten en strategieën uit verschillende bronnen worden gebruikt in academische gebieden van programma-evaluatie. In deze sectie zullen we enkele daarvan benadrukken en ze tastbaar maken door middel van taken en oefeningen.

2.1 CIPP-MODEL

Het Stufflebeam CIPP-model is een zeer handige manier om de evaluatie van programma's te organiseren.

Alles wat we te zeggen hebben in het CIPP-model over Context, Input, Proces, Product, acties, doelen en resultaten is gebaseerd op de **KERNWAARDEN** van onze educatieve organisatie en komt daarop terug.

Het is de opdracht voor het management en het bestuur van een onderwijsorganisatie om samen met het team en de stakeholders de kernwaarden te formuleren. Voor **INTENSE** zijn de kernwaarden te vinden in het **CHARTER**, het **TRAININGSPROGRAMMA** voor transitiecoaches, **DISCUSSIONS** met stakeholders en het **TRANSITION PLAN** voor de organisatie. Zie hieronder.

Om meer inzicht te krijgen in de toepassing van het model, raden we aan om het volgende artikel zorgvuldig door te nemen:

<http://openjournals.libs.uga.edu/index.php/jheoe/article/download/628/482>

★ Oefening!

Meer informatie over het CIPP-model op internet. Maak je eigen korte samenvatting van het CIPP-model.

2.2 MODEL VAN DE BIJDRAGEANALYSE

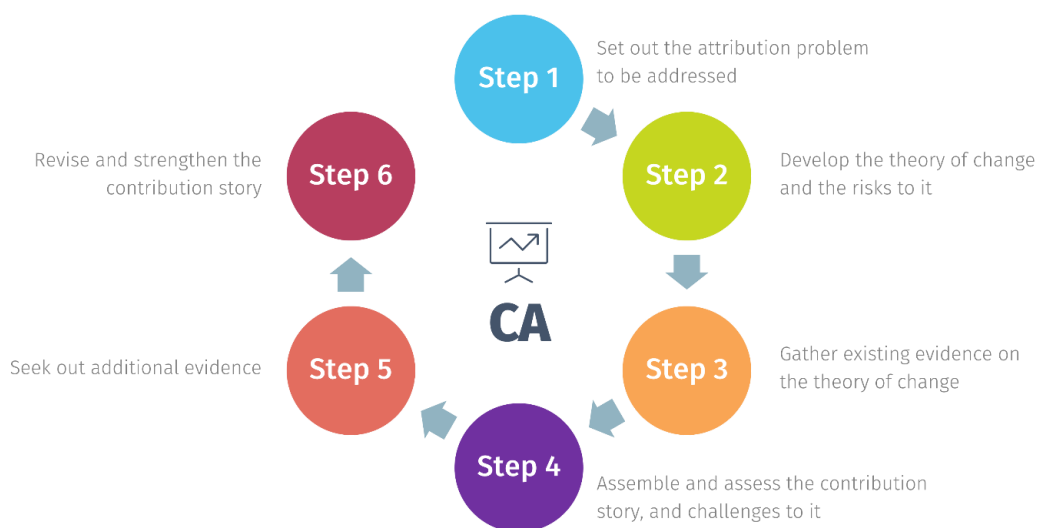
"Vragen over oorzaak en gevolg zijn cruciaal om de prestaties te beoordelen. Wanneer het niet praktisch is om een project te ontwikkelen om de prestaties te beoordelen, kan een bijdrageanalyse geloofwaardige beoordelingen van oorzaak en gevolg opleveren. Het verifiëren van de veranderingstheorie waarop het programma is gebaseerd en aandacht besteden aan andere factoren die de uitkomsten kunnen beïnvloeden, levert redelijk bewijs over de bijdrage die het programma levert." John Mayne

Bijdrageanalyse: een benadering om oorzaak en gevolg te onderzoeken. 2008

Voor alle duidelijkheid: het is niet bedoeld als directe causaliteit. In de complexe sociale wereld waarin we werken, is het onwaarschijnlijk dat elke interventie de enige invloed heeft op bepaalde resultaten. Daarom moeten we een **ATTRIBUTIEPROBLEEM** formuleren. In hoeverre zijn waargenomen resultaten te wijten aan programma-activiteiten?

Bijdrageanalyse is een gestructureerde benadering om te begrijpen in hoeverre waargenomen resultaten een gevolg zijn van een bepaalde activiteit, in tegenstelling tot andere factoren. Het is niet bedoeld om directe causaliteit te bewijzen. In de complexe sociale wereld waarin we werken, is het onwaarschijnlijk dat elke interventie de enige invloed op bepaalde resultaten heeft.

Bijdrageanalyse is gericht op het vergroten van het inzicht in waarom de waargenomen resultaten zijn opgetreden, de rollen die de activiteit speelt en andere interne en externe factoren. Door het verzamelen en leveren van bewijs rond een redenering (een Theory of Change), kan een redelijke conclusie worden getrokken. Er zijn zes iteratieve (herhalende) stappen in Bijdrageanalyse. Elke stap die het **BIJDRAGEVERHAAL** bouwt en zwaktes in de vorige fase aanpakt. Zie hieronder.

★ **Stap 1. Geef aan welk probleem met de toeschrijving moet worden aangepakt.**

Deze stap is nodig om alle verschillende vragen te formuleren.

- ✓ Erken het toewijzingsprobleem. De fundamentele attributiefout verklaart waarom we anderen vaak hard beoordelen terwijl we onszelf tegelijkertijd van de haak laten gaan door ons eigen (onethische) gedrag te rationaliseren. In Bijdrage Analyse moet men zich altijd bewust zijn van de attributiefout.
- ✓ Bepaal de specifieke oorzaak-gevolgvraag die wordt aangepakt.
- ✓ Bepaal het vereiste betrouwbaarheidsniveau.
- ✓ Ontdek het type bijdrage dat wordt verwacht
- ✓ Bepaal de andere belangrijke beïnvloedende factoren
- ✓ Beoordeel de plausibiliteit van de verwachte bijdrage in relatie tot de omvang van het programma

★ **Stap 2. Ontwikkel de Theory of Change. (TOC)**

Deze stap samen met de resultatenketen zijn de belangrijkste hulpmiddelen voor de bijdrageanalyse. De inhoudsopgave en de resultatenketen zijn direct aan elkaar gerelateerd.

Elke interventie door middel van een project (INTENS) is gebaseerd op veronderstellingen over wat het project (door interventies) zal teweegbrengen. Een Theorie van Verandering is dus een verklaring van waarom u denkt dat uw project tot positieve resultaten zal leiden. Wanneer een organisatie een The-ory of Change wil creëren, moet men nadenken over een paar dingen:

1. Wat zijn de veronderstellingen bij het realiseren van de doelstellingen van INTENSE?
2. Wat zijn de risico's?

Vertegenwoordigt een toC:

- ✓ Bepaal het detailniveau
 - ✓ Bepaal de verwachte bijdrage van het programma
 - ✓ Maak een lijst van de aannames die aan de ToC ten grondslag liggen
 - ✓ Neem de overweging van andere factoren op die de uitkomsten kunnen beïnvloeden
 - ✓ Bepaal hoeveel de ToC wordt betwist
3. Hoe een resultatenketen realiseren in relatie tot de ToC?
 4. Formuleer de resultatenketen in termen van inputs - activiteiten - output- (tussen) uitkomsten en aan het einde van de impact.

★ **Stap 3: Verzamel het bestaande bewijsmateriaal over de Theory of Change.**

Beoordeel de logica van de links in de inhoudsopgave. Een beoordeling van de sterke en zwakke punten van de logica, de plausibiliteit van de verschillende aannames in de theorie en de mate waarin deze worden betwist, zal een goede indicatie geven waar

concreet bewijs het meest nodig is. Verzamel het bewijsmateriaal. Bewijs om de veranderingstheorie te valideren is nodig op drie gebieden: waargenomen resultaten, veronderstellingen over de veranderingstheorie en andere beïnvloedende factoren.

- ✓ Bewijs van resultaten en activiteiten
- ✓ Bewijs op veronderstellingen
- ✓ Bewijs van andere beïnvloedende factoren

★ **Stap 4: Verzamel en beoordeel het bijdragesverhaal en de uitdagingen daarvoor.**

Het bijdrageverhaal, zoals tot nu toe ontwikkeld, kan nu worden samengesteld en kritisch worden beoordeeld. Er zijn nog vragen te stellen in dit stadium. Enkele belangrijke voorbeelden:

- ✓ Hoe geloofwaardig is het verhaal in het algemeen?
- ✓ Welke schakels in de resultatenketen zijn sterk?
- ✓ Zijn stakeholders het eens met het verhaal?
- ✓ Is het duidelijk welke resultaten zijn bereikt?
- ✓ Zijn belangrijke veronderstellingen gevalideerd?

★ **Stap 5. Zoek naar aanvullend bewijsmateriaal.**

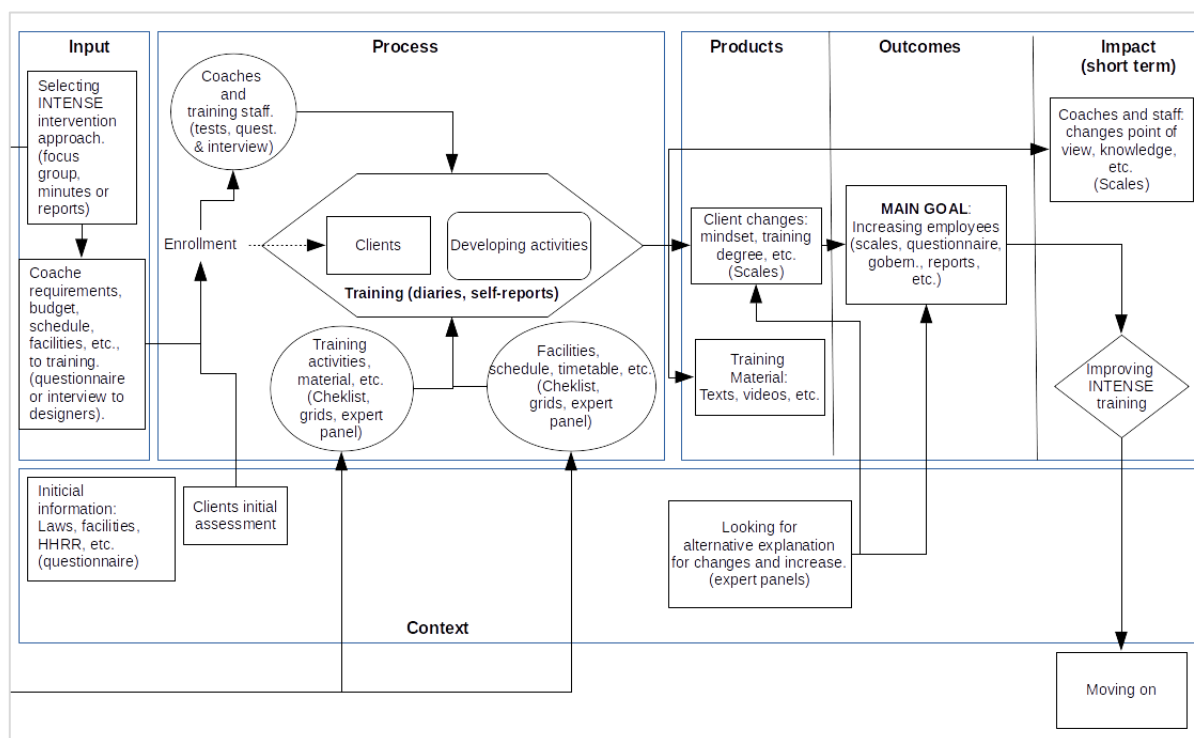
- ✓ Identificeer welke nieuwe gegevens nodig zijn.
- ✓ Pas de inhoudsopgave aan.
- ✓ Verzamel meer bewijsmateriaal.

★ **Stap 6. Herzie en versterk het Contribution-verhaal.**

- ✓ Nieuw bewijsmateriaal zal een geloofwaardiger bijdrageverhaal bouwen.
- ✓ Ondersteuning van de zwakkere delen van de eerdere versie of wijzigingen in de inhoudsopgave voorstellen.
- ✓ Het is onwaarschijnlijk dat het herziene verhaal onfeilbaar is, maar het zal sterker en geloofwaardiger zijn.

Bijdrageanalyse werkt het beste als een herhalend proces. Dus op dit punt kan de analyse terugkeren naar stap 4 en de sterke en zwakke punten van het bijdragesverhaal opnieuw beoordelen.

De volgende afbeelding geeft een gedifferentieerd inzicht in de ToC van het project INTENS. Het is een centraal onderdeel van het evaluatieontwerp en daarom Basis-TOC voor alle individueel ontwikkelde TOC's van de partners.

Bron: University of Málaga

Om informatie en gegevens te verzamelen, kunnen de volgende instrumenten worden gebruikt, afhankelijk van de partner die ze kiest:

- ✓ Officiële statistieken
- ✓ Officiële rapporten
- ✓ Interviews
- ✓ Vragenlijst of enquête
- ✓ Schalen en grafieken
- ✓ Tests
- ✓ Observatie: zelfrapportage, dagboeken, checklist.

Lees de volgende documenten voor meer informatie:

- ✓ <https://www2.gov.scot/Resource/Doc/175356/0116687.pdf>
- ✓ https://www.betterevaluation.org/sites/default/files/ILAC_Brief16_Contribution_Analysis.pdf

2.3 OESO-CRITERIA

Een ander belangrijk element zijn de criteria die worden gebruikt als leidraad voor de evaluatie. De afdeling DAC-OESO heeft een reeks criteria ontwikkeld die als activiteiten worden voorgesteld. Lees de evaluatiecriteria van de DAC-OESO.

<https://www.oecd.org/development/evaluation/qualitystandards.pdf>

2.4 VERANDERINGSVIRWIJZING

"Elke interventie in een organisatie is gebaseerd op veronderstellingen die samen een theorie vormen. De Theory of Change-benadering test de theorie van uitvoerders - omdat niets zo praktisch is als een goede theorie." (Erik Snel, 2013)

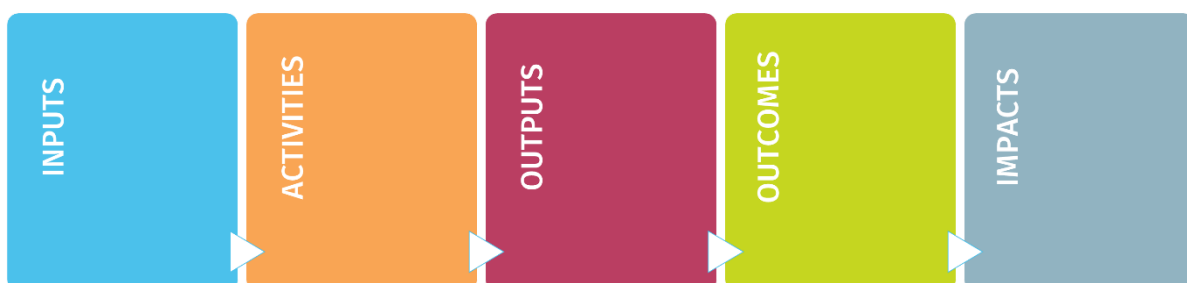
De onderstaande resultaatketen visualiseert de seriële verbinding achter Theory of Change (ToC), die volgens Wikipedia

"... verklaart het veranderingsproces door causale verbanden in een initiatief te schetsen, dwz de uitkomsten op kortere, middellange en langere termijn. De geïdentificeerde veranderingen worden in kaart gebracht - als het "uitkomstenpad" - waarbij elke uitkomst logisch wordt weergegeven relatie tot alle anderen, evenals chronologische stroom. De links tussen resultaten worden verklaard door "rationales" of verklaringen van waarom de ene uitkomst wordt beschouwd als een voorwaarde voor de andere".

De ToC beschrijft ook parallel het verloop van het implementatieproces. Het plan dat u hiervan kunt maken, is als het ware de gids voor een succesvolle implementatie. Het helpt ook om de manier waarop mensen in een organisatie denken te veranderen en een samenwerkingsproces op te zetten. Zoals u weet, verandert er niets zonder heroverweging die plaatsvindt bij mensen.

Een succesvol implementatieproces is afhankelijk van vele factoren, zoals een passende training, de theoretische kennis, managementondersteuning en vooral een duidelijke verplichting tot verandering. Als deze verplichting niet bestaat, is het bijna onmogelijk om INTENSE als een algemeen concept of in delen te implementeren.

RESULTS CHAIN

Bekijk de volgende video voor meer informatie: https://youtu.be/KRptX_DNL2Q

★ Exercise

... door de volgende vraag kort te beantwoorden. Naar jouw mening: wat kan de rol van de Theory of Change in jouw werk als coach zijn?

3 EVALUATIE-ONTWERP

3.1 INTRO

Een ontwerp is een actieplan voor de stappen die moeten worden uitgevoerd in de evaluatie om veranderingen in het geëvalueerde systeem te identificeren. De evaluatie kan drie scenario's specificeren die bepalen welk type ontwerp moet worden gebruikt. De eerste twee zijn gebaseerd op de veronderstelling dat groepen vergelijkbaar zijn. Het derde is een alternatief wanneer vergelijking van groepen onmogelijk is:

EERSTE SCENARIO: gerandomiseerde gecontroleerde studies. Dit zijn ontwerpen die worden uitgevoerd wanneer u volledige controle hebt over de lancering van het programma en de deelnemers. Dit omvat de controle over de uitvoeringstijden van het programma, de selectie van deelnemers, de toewijzing aan verschillende versies of modaliteiten van het programma, de door hen gebruikte middelen, enz. In dit geval is het ontwerp typisch voor het gebied van experimenteel onderzoek.

TWEEDE SCENARIO: Niet gerandomiseerde groepontwerpen. Als het niet mogelijk is om volledige controle over het programma of de deelnemers te hebben, moet de controle over eerdere ontwerpen worden opgegeven. Dit zijn situaties waarin u evaluatieplannen kunt ontwikkelen die qua vorm en organisatie vergelijkbaar zijn met de bovengenoemde. Aangezien er echter geen volledige controle is, moeten de resultaten met voorzichtigheid worden overwogen. Met andere woorden, hoewel het ontwerp op het eerste scenario lijkt, bedreigt het onvermogen om alle aspecten van het proces te beheersen de geldigheid van de resultaten. Om deze reden moeten de genoemde resultaten tamelijk kritisch worden geëvalueerd en moeten aanvullende manieren worden gevonden om betrouwbare resultaten te bereiken.

DERDE SCENARIO: Coherentiestudies. Het is een scenario waarin er geen garantie is dat er controle is over de verschillende en belangrijke elementen. Deze studies zijn specifiek op zoek naar alternatieven die onafhankelijk zijn van de vergelijking van maatregelen tussen 2 of meer groepen.

Deze drie scenario's kunnen worden georganiseerd met behulp van twee basisbenaderingen:

COUNTERFACTUELE ONTWERPEN: Ze bestaan uit ontwerpen die feitelijke groepen gebruiken. Een feitelijke of contrafeitelijke groep is de groep die het programma niet gebruikt, maar qua kenmerken exact overeenkomt met de groep waarop het wordt toegepast. Binnen deze ontwerpen zijn herhaal-gecontroleerde studies het meest effectief. In de gedifferentieerde toepassing kunnen delen ook worden georganiseerd als niet-willekeurige groepstekens, hoewel ze minder betekenisvol zijn.

NIET-COUNTERFACTUELE ONTWERPEN: dit zijn die waar u niet kunt vertrouwen op groepsgerelateerde feiten en daarom is een vergelijking tussen groepen niet mogelijk. Dit soort ontwerp omvat samenhangende ontwerpen.

3.2 OORZAKELIJKE ATTRIBUTIE

Een van de basiselementen van het ontwerp is het verkrijgen van de causale toeschrijving voor het programma. Lees het volgende document voor meer informatie: <https://www.unicef-irc.org/publications/751-overview-strategies-for-causal-attribution-methodological-briefs-impact-evaluation.html>

★ Oefening!

1. Een programma om agressiviteit te beheersen wordt uitgevoerd in een detentiecentrum met acceptabele resultaten. Niettemin werd besloten om een ander programma te starten op basis van wederzijdse aandacht. Om de effectiviteit van dit nieuwe programma ten opzichte van het andere te controleren, werd een groep deelnemers geselecteerd. Geef aan welk evaluatieontwerp kan worden gebruikt en onderbouw uw antwoord.
2. Een leraar Engels gebruikt een nieuwe methode die gebaseerd is op het werken met leraren uit andere onderwerpen. Met de docent economie en sociale studies ontwikkelen ze bijvoorbeeld de budget van een fictief bedrijf in het Engels. Stel je voor dat je je moet registreren bij de studentengroep om relevante gegevens te verzamelen. De cursus duurt een heel semester en je hebt de toestemming nodig van de schooladministratie, de leraren en de deelnemende studenten. Maak op basis van deze informatie een ontwerpvoorstel voor de evaluatie waarbij rekening wordt gehouden met het feit dat met meer dan één student contact kan worden opgenomen om de gegevens te verzamelen. Motiveer uw suggestie kort.
3. Stel je voor dat je in het immigratiecentrum werkt en probeert je werkprocedure aan te passen aan de onlangs goedgekeurde voorschriften. Uw perceptie is dat de introductie van dit schema zal leiden tot een verslechtering van de aandacht van gebruikers. Bovendien lijkt de verwerkingstijd aanzienlijk te zijn toegenomen tot de validatie van de gebruikersdocumentatie. Evenzo is het aantal gebruikers per maatschappelijk werker met gemiddeld 3 personen toegenomen. Geef met het oog op deze situatie aan welk evaluatieontwerp u zou kunnen gebruiken om deze situatie de facto ongedaan te maken en uw voorstel te rechtvaardigen.

4 INDICATOREN

4.1 DEFINITIE VAN INDICATOR

Hoewel er verschillende benaderingen zijn voor het verklaren en toepassen van indicatoren (Rodríguez Jaume, 2000), verwijst dit vanuit een pragmatisch oogpunt naar een meeteenheid die de monitoring en evaluatie van een systeem mogelijk maakt. Als het gaat om de definitie, lijkt de term verband te houden met andere concepten. Inclusief het meetconcept, de variabele of de index. Hier willen we een transparant overzicht van deze voorwaarden geven, zodat hun afhankelijkheden en overlappingsen kunnen worden geïdentificeerd en we verwarring in de toekomst kunnen uitsluiten.

- ✓ **VARIABLE**: generieke naam die verwijst naar de reeks waarden die kan worden overgenomen door een sleutelfiguur. Voorbeeld: bevolking.
- ✓ **METING**: numerieke toewijzing aan een realiteit of een fenomeen. Dit zijn de typische gegevens die kunnen worden weergegeven als een getal of als een kenmerk. Voorbeeld: aantal inwoners op een bepaald moment, dat numeriek kan worden uitgedrukt (bijvoorbeeld 42.670) of als een kenmerk (veel).
- ✓ **INDICATOR**: maatregel die een specifieke situatie in een programma weergeeft. Zijn functie is het ondersteunen van besluitvorming. De populatie op een bepaald tijdstip is bijvoorbeeld x (bijvoorbeeld 1,243).
- ✓ **INDEX** (of referentie): groep indicatoren samengevat in een uitdrukking. Het bouwt voort op de combinatie van verschillende indicatoren. Voorbeeld: groeisnelheid ($CI = x(t-1) / x$)
- ✓ **STANDAARD** (of categorie): een reeks indexen of indicatoren die informatie over de prestaties bieden. Voorbeeld: de IC is op een bepaald moment zeer hoog, hoog, gemiddeld of laag.

Zoals te zien is, houdt elke term nauw verband met het volgende. Deze verbanden worden weergegeven in de tabel.

Veranderlijk ↓	Fenomeen of dimensie die verschillende waarden kan aannemen
Meting ↓	Toewijzing van een (numerieke) waarde aan het fenomeen van belang
Indicator ↓	Maat of specifieke waarde waarbij een variabele op een bepaald tijdstip wordt gemeten
Index ↓	Aggregatie van indicatoren
Standaard	Beoordeling (subjectief) van het fenomeen op basis van de resultaten van de indicator (of indicatoren)

Tabel: Relaties tussen terminologie

4.2 KENMERKEN VAN DE INDICATOREN

De indicatoren moeten nuttig en geldig zijn. Dat wil zeggen, ze moeten het doel van het onderzoek dienen en betrekking hebben op de informatie die moet worden verzameld.

Als u bijvoorbeeld het aantal gebruikers van het volksgezondheidssysteem wilt weten, moet de indicator het aantal gebruikers zijn dat het gezondheidssysteem daadwerkelijk gebruikt, niet het aantal mensen dat is verbonden met het systeem in de gezondheidszorg.

Naast dit basiskenmerk verwijst de literatuur vaak naar de zogenaamde SMART-criteria. De SMART-criteria werden oorspronkelijk voorgesteld voor het schrijven van doelen (Doran, 1981) voor onderzoek en voor organisaties, projecten of programma's. Momenteel zijn ze echter algemeen veralgemeend naar andere aspecten van het wetenschappelijke en organisatorische veld. SMART is de afkorting voor **SPECIFIEK**, **MEETBAAR**, **ACCEPTABEL**, **REALISTISCH** EN **TIJDSGEBONDEN**.

- ✓ **SPECIFIEK**: een indicator is specifiek als deze duidelijk en nauwkeurig wordt uitgedrukt
- ✓ **MEETBAAR**: de indicator moet zodanig worden uitgedrukt dat gemakkelijk te zien is hoe de maat wordt bepaald.
- ✓ **ACCEPTABEL**: in de regel wordt het haalbaar geacht dat de indicator geschikt is voor het te evalueren programma. Het kan ook worden begrepen dat de indicator is ondertekend zodat het gebruik ervan mogelijk is.
- ✓ **REALISTISCH**: de indicator moet relevant zijn om te kunnen meten. De gegevensverzameling moet overeenkomen met de te analyseren informatie
- ✓ **TIJDSGEBONDEN**: de indicator moet binnen een bekende periode effectief zijn.

Ondanks het nut van deze criteria, is het duidelijk dat ze voortkomen uit het stellen van doelen. In ieder geval is een beoordeling nodig om het evaluatieveld beter te matchen.

4.3 SOORTEN INDICATOREN

De indicatoren kunnen in talloze vormen worden ingedeeld: de component van de score, de mate van objectiviteit, de eenvoud, de relativiteitstheorie, intern of extern, enz. Uiteindelijk hangen de indicatoren alleen af van de component waarin ze worden gebruikt:

CONTEXT-INDICATOREN: dit zijn allemaal gegevens die zijn verzameld over de situatie waarin het programma plaatsvindt, b.v. het aantal mensen dat profiteert van het programma, het economische niveau van de populatie van belang, het aantal behandelde patiënten, enz.

INPUT: Indicatoren voor het meten van onder meer de bij het programma betrokken personele middelen, economische, materiële en sociaal-culturele aspecten. Dit omvat de indicatoren die gegevens verzamelen over programmering en het implementatieplan (economische begroting, geplande kalender, aantal geplande vergaderingen, enz.).

PROCES: de indicatoren die hier worden gebruikt, zijn bedoeld om informatie te verzamelen over hoe het project zich in werkelijkheid ontwikkelt. Voorbeeld: aantal trainingssessies, evaluatie van het materiaal door de gebruikers, uren voor een taak, mensen die aan een bepaalde activiteit werken, kosten van logistiek van het programma, enz.

PRODUCTEN: Deze criteria zijn bedoeld om gegevens te verzamelen over de impact van het programma. In dit onderdeel moeten we de producten onderscheiden van de resultaten en impacts. De producten zijn de meest directe effecten of kortetermijnresultaten, b.v. Aantal opgeleide mensen, uiteindelijke kosten van het programma, gemiddelde gebruikerswaardering aan het einde van een programma, enz. Dit zijn de tussentijdse resultaten. Dit heeft bijvoorbeeld invloed op de wijziging van de regels op één plaats, geheel of gedeeltelijk vanwege de producten van het programma.

Uiteindelijk is de impact de langetermijnpact van een programma, inclusief de geplande en niet-geplande positieve en negatieve effecten. Bijvoorbeeld het verminderen van vervuiling in een regio, het veranderen van de houding van een deel van de bevolking ten opzichte van een probleem, het percentage consumptie van suikervrije producten.

★ *Oefening!*

De Europese Unie heeft de webruimte van Eurostat, waar een grote hoeveelheid gegevens voor het publiek beschikbaar wordt gesteld. Maak een kort essay van maximaal 1000 woorden over de verwachte bevolkingsontwikkeling in de Europese Unie. Om dit te doen, moet u op zoek gaan naar de bijbehorende indicator onder de indicatoren verzameld in Eurostat.

Link naar Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

5 RAPPORTEN, COMMUNICATIEPLAN EN ETHISCHE PROBLEMEN

5.1 VERSLAGEN

De rapporten zijn het resultaat van de evaluatie. De evaluatie moet het volgende waarborgen:

- ✓ Geïnteresseerde vertegenwoordigers van aanvragers en andere ontvangers van de rapporten moeten voldoende informatie krijgen over de ontwikkeling en het effect van het programma.
- ✓ Aanvragers en geïnteresseerde agenten gebruiken de rapporten om de ontwikkeling van programma's, de waarde ervan en gerelateerde beslissingen volledig te begrijpen.

Bij het opstellen van de rapporten moet er rekening mee worden gehouden dat aanvragers en beheerders van het programma meestal niet van lange rapporten houden. Ze zijn vooral op zoek naar rapporten die het gemakkelijk maken om de informatie te vinden die ze nodig hebben om snel beslissingen te nemen.

Dat betekent niet dat informatie ontbreekt. Rapporten moeten ook de technische aspecten van het evaluatieproces omvatten. In elk geval zijn het type inhoud en het type distributie afhankelijk van het type ontvanger. Kortom, een evenwicht tussen de inhoud, reikwijdte en interesse van de ontvanger is het ultieme doel.

Opgemerkt moet worden dat rapporten ook een middel zijn om transparantie in het evaluatieproces te bereiken, wat uiteraard de betrouwbaarheid en het nut ervan onderstreept.

Hoewel er veel algemene regels zijn voor het opstellen van rapporten, willen we hier een volledig evaluatieverslag voorstellen.

Algemene karakteristieken:

- ✓ Schrijf maximaal 30 tot 50 pagina's (met afzonderlijke bijlagen). De technische bijlagen hebben weinig operationele waarde en kunnen in korte rapporten worden weggelaten.
- ✓ Voeg een korte samenvatting toe aan het begin (maximaal 1 pagina).
- ✓ Voeg ook een samenvatting van de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen toe (maximaal 4 pagina's).
- ✓ Programmabeschrijving.
- ✓ Beschrijving van de evaluatieprocedure.
- ✓ Details van de analyses en instrumenten kunnen aan de bijlagen worden gehecht.

Naar de secties:

- ✓ Inleiding en samenvatting
- ✓ Beschrijving van het programma: doelstellingen, middelen, implementatieproces, resultaten en conclusies van enkele eerdere evaluaties.
- ✓ Beschrijving van de evaluatie: doelstellingen en kernpunten; ontwerp; indicatoren, variabelen en instrumenten; verwerken; en resultaten.
- ✓ Conclusies en aanbevelingen.
- ✓ Gevonden.
- ✓ Bijlagen.

5.2 COMMUNICATIESTRATEGIEËN

Over het algemeen worden vaak meerdere strategieën en middelen gebruikt om de resultaten van de evaluatie te verspreiden, wat betekent dat er meerdere rapporten worden geschreven. In dit opzicht hangt de aard van de communicatiemiddelen grotendeels af van de ontvanger. Meer in het algemeen moet u rekening houden met ten minste drie mogelijke doelgroepen: (1) technici en beheerders, (2) beleidsmakers en managers en (3) professionals.

Voor elk van deze groepen zal een specifiek communicatieplan worden opgesteld met de te gebruiken middelen (rapporten, conferenties, artikelen in tijdschriften, werktafels, enz.) En een distributiecentrum.

Rapporten worden meestal opengesteld voor geïnteresseerde doelgroepen. Daarom zal ten minste één evenement worden gehouden voor de indiening, presentatie of publicatie van elk rapport. Dit voegt transparantie toe aan het proces naast het advertentie-effect.

Een zeer interessant onderwerp is immers gerelateerd aan de te verspreiden middelen. De rol van de huidige globalisering, het potentieel van nieuwe technologieën en de impact van sociale netwerken en het aantal mogelijke middelen is de afgelopen jaren exponentieel toegenomen en hiermee moet rekening worden gehouden. Enkele van de mogelijke bronnen zijn de volgende:

- ✓ Korte presentaties.
- ✓ Informatienota's die de conclusies en aanbevelingen samenvatten. U kunt het nieuwsbriefformaat gebruiken, dat zowel fysiek als digitaal is gepubliceerd.
- ✓ Blogs waarin het proces, de resultaten, conclusies enz. Worden uitgelegd
- ✓ Gedetailleerde papieren rapporten met alle aspecten van de evaluatie verstrekt aan de gastinstelling.
- ✓ Persberichten.
- ✓ Wetenschappelijke artikelen voor tijdschriften.
- ✓ Korte subrapporten met verschillende specifieke aspecten van de evaluatie

5.3 ETHISCHE PROBLEMEN

Samenvattend zijn de belangrijkste ethische normen voor de te evalueren personen:

- ✓ Veroorzaak geen schade aan personen! Dit is het grootste risico bij de ontwikkeling van de evaluatie. Harm als fysieke conditie (wonden, pijn, ongemak, etc.)

als een mentale conditie (angst, malaise, stress, angst, etc.) als een sociale conditie (slecht sociaal imago, confrontatie met gelijken, etc.) als economische of elke soort begrepen verschillende soort.

- ✓ Sluit individuen niet uit van interventies waarvan bekend is dat ze nuttig zijn. Dit betekent dat de beoordeling niet mag verhinderen dat een gebruiker profiteert van een programma als het nuttig is gebleken.
- ✓ De toewijzing aan vergelijkingsgroepen - niet volgens evaluatiecriteria - moet aan het begin van het programma worden uitgevoerd. Het is een vereiste voor de planning van de evaluatie. De beoordelaars kunnen in de verleiding komen om de selectiecriteria voor de deelnemers te wijzigen of om de selectie en toewijzing te maken op basis van niet-methodologische criteria.
- ✓ Efficiënt beheer en bescherming van privé- en persoonlijke informatie.

Een andere belangrijke ethische dimensie is gericht op transparantie, i. aan alle personen die willen weten hoe een evaluatie is uitgevoerd. Hiervoor moet de evaluatie aan de volgende criteria voldoen: aangekondigd, onpartijdig en reproduceerbaar.

★ *Referenties en andere bronnen*

DAC (1991). Principles for Evaluation of Development Assistance. Paris: OECD. Disponible en <http://www.oecd.org/dac/evaluation/50584880.pdf>.

Doran, G. (1981). "There's a S.M.A.R.T." way to write management's goals and objectives, *Management Review*, 70(11), 35-36.

Peersman, G. (2014). Criterios de evaluación. Síntesis metodológicas: evaluación de impacto nº3. Florencia: Centro de Investigaciones UNICEF.

Pornpitakpan, C. (2004). The persuasiveness of source credibility: A critical review of five decades' evidence. *Journal of Applied Social Psychology* 34(2):249-281.

Rossi, P.H., Lipsey, M.W., & Freeman, H.E. (2004). *Evaluation: a systematic approach* (7^a Ed.). Londres: SAGE.

Stufflebeam, D. L., & Zhang, G. (2017). *The CIPP Evaluation Model: How to Evaluate for Improvement and Accountability*. Nueva York: Guilford Publications.

https://www.betterevaluation.org/en/evaluation-options/interim_reports

https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1870/How-to-Note_Preparing-Evaluation-Reports.pdf

http://www.excellenceforchildandyoung.ca/sites/default/files/docs/webinars/_attach/evaluation_framework_template_example.pdf

https://www.volunteerflorida.org/wp-content/uploads/2017/02/example_process_evaluation_plan_annotated-2.12.15.pdf

https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u350/2017/eval-report-content-checklist_0.pdf

https://www.betterevaluation.org/en/blog/producing_engaging_accessible_evaluation_reports

https://www.betterevaluation.org/en/rainbow_framework/report_support_use/develop_reporting_media

https://www.betterevaluation.org/evaluation-options/interim_reports

https://www.betterevaluation.org/evaluation-options/final_reports

